

آموزش ترجمه
بر مبنای روش تحلیل مقابله‌ای

مهندس رضا مجدی

انتشارات

آوین

مهتر

AVIN MEHR PRESS

سرشناسه: مجدی، محمدرضا، ۱۳۴۹-
 عنوان و نام پدیدآور: آموزش ترجمه بر مبنای تحلیل مقابله‌ای/محمدرضا مجدی.
 مشخصات نشر: تهران: آوین مهر، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری: ۱۶۹ ص.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۶۵۱-۸-۶
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
 موضوع: زبان انگلیسی - ترجمه به فارسی
 موضوع: زبان انگلیسی -- ترجمه -- راهنمای آموزشی
 موضوع: زبان‌شناسی مقابله‌ای
 رده‌بندی کنگره: ۳۱۳۹۳ م ۲ ف ۲/ ۱۴۹۸ PE
 رده‌بندی دی‌ژن: ۴۲۸/۰۲
 شماره کتاب‌شناسی ملی: ۳۴۶۸۹۹۵

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any form or by any means without the permission, in writing, from the publisher.

AVIN MEHR PRESS

Copyright © 2014

Unit 2, No. 1, Tohid Dd.end, Between Vahid Nazari & Ravanmehr, Moniri'e Javid (Ordibehesht) St., Enghelab Ave., Tehran, Iran
 P.O.Box: 1314615141 – Tel: (021) 66003322, 66003323
 Email: avinmehrpress@gmail.com

آموزش ترجمه بر مبنای روش تحلیل مقابله‌ای، مؤلف: محمدرضا مجدی، لیتوگرافی: فرانیدیش، چاپ:
 چاپخانه گهر اندیشه، چاپ اول: بهار ۱۳۹۳، تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه، انتشارات آوین مهر، آدرس:
 خیابان انقلاب، خیابان هنیری جاوید (اردیبهشت)، بین وحید نوری و رستم مهر، پست توحید، پلاک ۱،
 واحد ۲، تلفن: ۶۶۴۰۳۳۰۲، ۶۶۴۰۳۳۰۳

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

قیمت: ۱۴۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

پیشگفتار	الف
فصل اول: مقدمه‌ای بر زبان‌شناسی	۱
انواع دستور زبان	۲
هدف از تألیف این کتاب	۲
اهمیت واژگان برای یک مترجم	۳
دستور گشتاری	۴
بخش‌های دستور زبان گشتاری	۵
تعریف گشتار	۶
انواع گشتار	۶
مدل چامسکی در دستور گشتاری	۷
عناصر دستور سنتی و گشتاری	۱۰
فصل دوم: گروه اسمی	۱۱
تعریف گروه	۱۱
گروه اسمی و توصیف‌کننده‌های اسم در زبان فارسی	۱۱
توصیف‌کننده‌های اسم	۱۱
توصیف‌کننده‌های نوع ml	۱۲
حروف تعریف	۱۳
صفات اشاره	۱۶
کمیت‌نماها	۱۹
کمیت‌نماهای ساده	۱۹
قیود تشدید	۳۱
کمیت‌نماهای مرکب	۳۷
اعداد	۴۴
صفات عالی	۴۶

۴۷	m2
۴۷	صفات ساده
۴۷	صفات مشتق
۴۸	صفات مشتق از اسم
۵۵	صفات مشتق از صفت
۵۶	صفات مشتق از فعل
۵۶	صفت مشتق فاعلی
۵۷	زمان‌ها و روش ترجمه آنها
۶۱	Ving عنوان صفت فاعلی
۶۲	صفت مشتق مفعولی
۶۴	P.P. به عنوان صفت مفعولی
۶۵	صفات مرکب
۶۸	انواع صفات مرکب در نگارش و روش ترجمه آنها
۷۵	m3
۸۰	معترضه
۸۲	m4
۸۶	m5
۸۹	اولین PSR در انگلیسی
۹۳	فصل سوم: گروه حرف اضافه
۹۴	مشکلی ترجمه گروه حرف اضافه‌ای
۹۷	نکاتی در مورد حرف اضافه of
۱۰۱	ترجمه‌های of به عنوان رابط NP
۱۰۵	فصل چهارم: گروه قیدی
۱۰۵	کاربردهای قید
۱۰۷	انواع قید در زبان انگلیسی
۱۱۴	جملات قیدی
۱۱۵	ترجمه اجزاء قیدی

۱۳۲	حروف اضافه‌ای که می‌توانند جزء قیدی باشند
۱۳۵	نکاتی در مورد since
۱۳۶	محرمات ترجمه
۱۳۸	روش ترجمه قیود
۱۴۳	مقابله ترجمه قیود انگلیسی و فارسی
۱۴۵	حل ظهور قید در انگلیسی و فارسی
۱۴۹	روش شناسایی قیود اغراق
۱۵۴	فصل پنجم: گروه‌های وابسته
۱۵۵	ظرفیت
۱۵۹	مقایسه ظرفیت افعال در انگلیسی و فارسی
۱۶۱	فرمول جملات وابسته انگلیسی و معادل فارسی آن
۱۶۷	ترجمه جملات مجهول

به نام خداوند جان و خرد کزین برتر اندیشه برنگذرد

مجموعه حاضر دربردارنده سه جلد کتاب است. در دو جلد اول این مجموعه به آموزش ترجمه پرداخته شده و جلد سوم به آموزش نکات عملی مربوط به ویرایش ترجمه اختصاص یافته است. و عملاً نقش کارگاه ویرایش ترجمه را ایفا می‌نماید. روش مورد استفاده برای آموزش ترجمه در این مجموعه بر اساس بررسی تفاوت‌ها و شباهت‌های زبان‌های انگلیسی و فارسی یا همان *contrastive analysis* است. مجموعه حاضر قابل استفاده برای تمام دانشجویان رشته‌های مختلف زبان انگلیسی و غیر از آن است که به نوعی با ترجمه سروکار دارند علاوه براین علاقمندان یادگیری فن ترجمه در خارج از محیط دانشگاهی و آماتور نیز به خوبی می‌توانند از این مجموعه بهره ببرند. در دو جلد اول این مجموعه تمام گروه‌های زبانی در زبان‌های مبدأ و مقصد مورد بررسی قرار می‌گیرند. در جلد اول گروه‌های اصلی حرکت اضافی، قیدی و فعلی در زبان انگلیسی و فارسی با هم مقایسه شده‌اند. امید است با این مجموعه گامی مؤثر، هرچند کوچک، در راستای آموزش و ارتقاء کیفیت ترجمه برداشته شده باشد.

البته لازم به بیان این موضوع نیست که تمامی مسئولان اشتباه‌های احتمالی از آن مؤلف است. از تمامی زبان‌آموزان عزیز و اساتید محترم تقاضای درم تا هرگونه اظهار نظر و نکته‌ای را که به بهتر شدن چاپ‌های بعدی این اثر کمک کند به درج الکترونیکی زیر ارسال دارند:

avinmehrpress@gmail.com

۱۳۹۳

فصل اول

مقدمه‌ای بر زبان‌شناسی

نوآم چامسکی

نوآم چامسکی در ۱۹۲۸ در شهر فیلادلفیای ایالت پنسیلوانیا متولد شد. وی زبان‌شناس، فیلسوف آثار زیستی و نظریه‌پرداز آمریکایی است. از او به عنوان پدر زبان‌شناسی مدرن یاد می‌شود. نظام معروف وی دستور زایشی-گشتاری است که در میانه قرن بیستم میلادی مطرح شد. وی به نظر گرفتن زبان به عنوان استعدادی شناختی که منحصرأ به نوع بشر تعلق دارد و مبنای بر خصوصیات زیستی است، انقلابی در زبان‌شناسی و علوم شناختی ایجاد کرد. از آن زمان، کنون این نظریه تأثیر بسزایی بر فلسفه زبان و فلسفه ذهن داشته است. فلسفه زبان به بررسی ماهیت و معنای زبان می‌پردازد. حال آنکه فلسفه ذهن ماهیت و خصوصیات ذهن را بررسی می‌کند. چامسکی با مطرح کردن این موضوع، تأثیر عمیقی بر فلسفه ذهن و فلسفه زبان داشته است. تا پیش از نظریات وی از ماهیت زبان و چگونگی یادگیری زبان توسط انسان درک درستی وجود نداشت. مقالات و کتاب‌های نوام چامسکی، مانند پژوهش‌های نوینی در عرصه روانشناسی زبان گردید. کتاب معروف وی، دستور زایشی-گشتاری چامسکی (Chomsky's Universal Grammar) نام دارد. این دستور روی تمام زبان‌های زنده دنیا پیاده شده است. در زبان فارسی نیز این کار توسط دکتر مهدی مشکوئالدینی انجام گرفته است. همچنین چامسکی مقالات متعددی در نقد سیاست‌های خارجی دولت ایالات متحده آمریکا دارد. وی استاد بازنشسته دپارتمان فلسفه و زبان‌شناسی موسسه تکنولوژی ماساچوست (MIT) آمریکا است.

انواع دستور زبان

1- traditional grammar (دستور زبان سنتی)

دستور زبان سنتی دربردارنده مجموعه‌ای از قواعد تجویزی در مورد ساختار زبان است که معمولاً در مدارس تدریس می‌شود. دستور سنتی زبان انگلیسی تا حد زیادی مبتنی بر قواعد دستور زبان لاتین بوده و از تحقیقات جاری زبان‌شناسی چندان بهره‌ای نبرده است.

2- transformational grammar (دستور زبان گشتاری)

گروهی از دانشمندان به‌نام نوآم چامسکی، دستوری را بنیان نهادند که به دستور گشتاری معروف شد. نوآدان دستور گشتاری بر این باورند که روش دستوری ایشان جهانی است و می‌تواند مورد استفاده همه زبان‌ها قرار گیرد.

روش تدوین شده در این کتاب جهت آموزش ترجمه (هدف از تألیف این کتاب):

روشی که در این کتاب برای آموزش ترجمه مورد استفاده قرار گرفته، روش تحلیل مقابله‌ای (contrastive analysis) نام دارد. تحلیل مقابله‌ای، روشی است که دستور دو زبان زنده را با هم مقایسه می‌کند. تمام ساختارهای زبان فارسی و انگلیسی در این روش بایکدیگر مقابله می‌شوند. به عبارتی اگر مثلاً مفهوم X در زبان انگلیسی با ساختاری مثل m بیان شود، به طور قطع در زبان فارسی ساختاری مثل n وجود دارد که این مفهوم را می‌رساند. یعنی:

زبان F		زبان X
n		ساختار m
		مفهوم X
		$m_E \rightarrow n_F$
		انگلیسی فارسی